

ČR:
DODATEK O – ZPŮSOBILOST SERVISNÍHO PERSONÁLU ATM

(Zpracováno podle Standardů ICAO a Eurocontrol)

OBSAH

HLAVA 1	ZKRATKY A DEFINICE
1.1	Zkratky
1.2	Definice
HLAVA 2	POUŽITELNOST
2.1	Obecně
2.2	Dozor nad plněním požadavků
2.3	Povinnosti servisní organizace
2.4	Povinnosti servisního personálu
HLAVA 3	VYMEZENÍ ODPOVĚDNOSTI
3.1	Obecně
HLAVA 4	VÝCVIK SERVISNÍHO PERSONÁLU
4.1	Minimální vstupní požadavky
4.2	Rozdělení výcviku
4.3	Základní výcvik
4.4	Typový výcvik
4.5	Výcvik instruktora
4.6	Udržovací výcvik
4.7	Výcvikový plán servisní organizace
HLAVA 5	KVALIFIKACE SERVISNÍHO PERSONÁLU
5.1	Typová kvalifikace
5.2	Instruktor
5.3	Examinátor

HLAVA 1 – ZKRATKY A DEFINICE**1.1 Zkratky**

ANS	letové navigační služby (Air Navigation Services)
ANSP	poskytovatelé letových navigačních služeb (Air Navigation Service Providers)
ASM	uspořádání vzdušného prostoru (Airspace Management)
ATFM	uspořádání toku letového provozu (Air Traffic Flow Management)
ATM	uspořádání letového provozu (Air Traffic Management)
ATS	letové provozní služby (Air Traffic Services)
COM	komunikace (Communication)
DATA	zpracování dat (Data)
NAV	navigace (Navigation)
NSA	vnitrostátní dozorový orgán (National Supervisory Authority)
OST	výcvik za provozu (On-Site Training)
SUR	přehled (Surveillance)
ÚCL	Úřad pro civilní letectví

1.2 Definice

Pro účely tohoto Dodatku jsou zavedeny následující definice:

Bezpečnostní požadavek (Safety requirement): Znamená způsob zmírnění nebezpečí definovaný ze strategie zmírňování rizik, kterým se dosahuje určitého cíle bezpečnosti včetně organizačních, provozních, procedurálních, funkčních požadavků a požadavků na výkonnosti a součinnost nebo charakteristiky prostředí.

Examinátor (Examinator): Osoba pověřená ÚCL k provádění a hodnocení zkoušek znalostí, zkoušek dovedností a přezkušováním odborné způsobilosti.

Instruktor (Instructor): Osoba oprávněná k poskytování typového výcviku uchazečům o typovou kvalifikaci, udržovacího a zdokonalovacího výcviku servisnímu personálu s typovou kvalifikací na daném zařízení či systému ATM, pro které má kvalifikaci instruktora. Instruktor je způsobilý provádět na daném typu OST.

Letové navigační služby (Air Navigation Services): Výraz zahrnující ATS, komunikační služby, navigační služby a služby pro přehled o provozu, meteorologické služby pro letovou navigaci a letecké informační služby.

Letové provozní služby (Air Traffic Services): Výraz zahrnující letovou informační službu, pohotovostní službu, letovou poradní službu a službu řízení letového provozu (oblastní službu řízení, přiblížovací službu řízení a letištní službu řízení).

Poskytovatelé letových navigačních služeb (Air Navigation Service Providers): Poskytovateli letových navigačních služeb se rozumějí všechny fyzické a právnické osoby, které poskytují ANS pro všeobecný letový provoz.

Servisní organizace (Operating Organisation): Obecný termín, který zahrnuje všechny organizace technicky zajišťující (vývoj, výrobu, údržbu) systémy a zařízení v oblasti ATM. Tato servisní organizace může být součástí ANSP.

Servisní personál (Air Traffic Safety Electronic Personnel): Osoby určené k plnění povinností přímo souvisejících s bezpečným poskytováním servisních služeb systémům a zařízením ATM za účelem zajištění jejich provozu a údržby.

Simulátor (Simulator): Simulátor je takové zařízení, na kterém si servisní personál v rámci výcviku ověřuje teoretické znalosti a získává praktické dovednosti. Odpovídá přímo úměrně složitosti, rozsahu a charakteru daného zařízení či systému ATM, která se používají v reálném provozu.

Technický útvar (Technical section): Je takový útvar, který zahrnuje všechna příslušná zařízení a systémy ATM odpovídající příslušné doméně ATM (standardně NAV, COM, SUR a DATA).

Typový výcvik (Type training): Účelem typového výcviku je vyškolení uchazeče pro daný typ zařízení či systém ATM, na kterém bude vykonávat úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly).

Udržovací a zdokonalovací výcvik (Refresher and Development Training): Účelem udržovacího a zdokonalovacího výcviku je zachování způsobilosti servisního personálu, které je spojené s výkonem praxe příslušného oprávnění. Jeho součástí musí být OST.

Uspořádání letového provozu (Air Traffic Management): Soubor pozemních funkcí (zahrnující ATS, ASM a ATFM) a letových funkcí, kterých je třeba pro zajištění bezpečného a účinného pohybu letadel ve všech fázích letového provozu.

Vnitrostátní dozorový orgán (National Supervisory Authority): Členským státem EU stanovený orgán, který s ohledem na bezpečnost a účinnost zajišťuje výkon nezávislého dozoru nad činností ANSP, kteří poskytují služby vztahující se k vzdušnému prostoru, který spadá do pravomoci členského státu, jenž určil nebo zřídil tento příslušný orgán. NSA je nad těmito poskytovateli nezávislý.

Výcvik instruktora (Instructor training): Účelem výcviku instruktora je získání nezbytných znalostí a dovedností k provádění výcviku uchazečů o typovou kvalifikaci a udržovacího a zdokonalovacího výcviku servisního personálu s typovou kvalifikací na daném zařízení či systému ATM.

Výcvikový plán servisní organizace (Operating Organisation Training Plan): Dokument zpracovaný servisní organizací a ANSP, v němž jsou popsány všechny druhy výuky a výcviku žáků a servisního personálu a způsob provádění příslušných zkoušek znalostí a dovedností.

Výcvik za provozu (On-Site Training): Probíhá ve skutečném provozu na daném zařízení či systému ATM. Jeho cílem je zajistit, aby uchazeči získali všechny znalosti, dovednosti a nezbytné návyky potřebné pro činnost servisního personálu na daném zařízení či systému ATM.

Základní výcvik (Initial Training): Účelem základního výcviku je, aby uchazeč získal obecné základní znalosti a pochopil podstatu fungování ANS, seznámil se se systémy a zařízeními ATM v rámci ANSP, u kterého bude vykonávat úkoly spojené s provozní bezpečností (servisní úkoly).

Zkouška dovedností (Skill Test): Zkouška z praktických dovedností a návyků, jejímž účelem je získání nebo udržení příslušného oprávnění.

Zkouška znalostí (Theoretical Knowledge Examination): Zkouška teoretických znalostí, jejímž účelem je získání nebo udržení příslušného oprávnění.

HLAVA 2 – POUŽITELNOST

2.1 Obecně

2.1.1 Servisní personál servisní organizace je součástí zajištění technické funkčnosti jednotlivých složek ATM. Jako takový musí být způsobilý vykonávat své činnosti s požadovanou úrovní znalostí a dovedností, aby ATM bylo bezpečné, kvalitní a efektivní. Aby toto bylo zajištěno, musí mít servisní organizace zaveden systém vzdělávání a prokazování způsobilosti servisního personálu, který podléhá schválení a dozoru NSA, v České republice ÚCL.

2.1.2 Servisní organizace může být součástí ANSP. V rámci ANSP může působit více servisních organizací, zajišťujících servis pro jednotlivé oborové oblasti ATM.

2.1.3 Tento dodatek stanovuje požadavky na kvalifikaci servisního personálu, vymezuje domény ATM, které musejí být v rámci ANSP předmětem kvalifikace servisního personálu.

2.1.4 Platnost předpisu. Předpis vstupuje v platnost v den jeho vydání. NSA může na žádost organizace stanovit přechodné období pro implementaci tohoto Dodatku v délce max. 3 let.

2.2 Dozor nad plněním požadavků

2.2.1 Dozor nad plněním požadavků provádí NSA, který musí:

- a) zajistit dozor nad dodržováním bezpečnostních požadavků na servisní personál, kterému servisní organizace uložila vykonávat úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly);
- b) na základě svého šetření provést příslušné regulační kroky vůči servisní organizaci nebo jejímu servisnímu personálu, který neplní požadavky stanovené tímto Dodatkem;
- c) ověřovat, že z bezpečnostního hlediska jsou používány odpovídající metody pro dosažení toho, že jednotlivci z ostatních organizací, kteří jsou pověřeni prováděním úkolů spojených s provozní bezpečností ANS (servisních úkolů), splňují požadavky tohoto Dodatku.

2.3 Povinnosti servisní organizace

2.3.1 Servisní organizace musí prokázat, že vede evidenci svého servisního personálu, která je na vyžádání k dispozici NSA. Dokládá vhodnost a adekvátnost způsobu vzdělávání a prokazování způsobilosti jejího servisního personálu, který vykonává úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly). Servisní organizace musí zejména prokázat:

- a) dostatek personálu kvalifikovaného k vykonávání úkolů spojených s provozní bezpečností ANS (servisních úkolů);
- b) systém kvalifikací a politiku jejich uplatňování v rámci servisní organizace;
- c) aktuální záznamy o personálu servisní organizace;
- d) plány a postupy výcviku servisního personálu;
- e) záznamy z výcviku servisního personálu;
- f) postupy pro dozor nekvalifikovaného personálu (personál ve výcviku).

2.3.2 Servisní organizace musí mít vypracován systém vnitřních kontrol a inspekci. Tyto kontroly a inspekce musí pravidelně zjišťovat, zda výcvik personálu a jeho způsobilost odpovídá všem požadavkům tohoto předpisu. Na základě zjištěných nedostatků musí servisní organizace stanovovat a provádět nápravná opatření, jejichž cílem je odstranění zjištěných nedostatků.

2.4 Povinnosti servisního personálu

2.4.1 Servisní personál, který vykonává úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly), musí:

- a) udržovat si platnou kvalifikaci v souladu s požadavky schématu výcviku a prokazování způsobilosti servisní organizace;
- b) splňovat případné další požadavky NSA;
- c) nevykonávat úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly) v případě, kdy se domnívá, anebo ví, že jeho fyzický anebo psychický stav vykonávání takových úkolů znemožňuje;
- d) znát a rozumět:
 - i) službě ATM, v jejímž rámci vykonává úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly), dopadu těchto úkolů na provozní bezpečnost této služby;
 - ii) znát pracovní postupy a metody pro vykonávání úkolů spojených s provozní bezpečností ANS (servisních úkolů);
- e) hlásit události v souladu s předpisem L13.

HLAVA 3 – VYMEZENÍ ODPOVĚDNOSTI**3.1 Obecně**

3.1.1 ANSP je povinen zajistit, aby servisní personál servisní organizace rozsahem svých činností a poskytovaných služeb vždy řádně vykonával správu zařízení a systémů ATM alespoň těchto následujících domén:

- a) komunikace (COM);
- b) navigace (NAV);
- c) přehled (SUR);
- d) zpracování dat (DATA); a

byl vždy typově kvalifikován dle jednotlivých typů zařízení a systémů ATM.

3.1.2 Vzhledem k rozmanitosti zařízení a systémů ATM a jejich neustálému rozvoji je zcela přípustné, že typová kvalifikace servisního personálu pro konkrétní zařízení či systém ATM vyžaduje znalosti a dovednosti z více než jedné domény ATM. Výše specifikované domény ATM se mohou vzájemně překrývat, spojovat, jedna může být součástí druhé. ANSP může zvolit odlišné pojmenování jednotlivých domén ATM, může je dále členit, důležité je však, aby byla zachována jejich funkčnost. Rozdělení jednotlivých domén ATM v rámci ANSP podléhá schválení NSA.

3.1.3 Výcvik, prokazování a udržování způsobilosti servisního personálu provádí servisní organizace v souladu s výcvikovým plánem, schváleným NSA. Výcvik servisního personálu může být případně zajištěn i organizací pro výcvik servisního personálu, která musí být schválena NSA.

3.1.4 NSA doporučuje, aby prokazování způsobilosti servisního personálu bylo provedeno formou vydávání příslušných oprávnění. Vždy však musí být vedena průkazná dokumentace o výcviku, způsobilosti a udržování způsobilosti servisního personálu. Systém prokazování způsobilosti servisního personálu podléhá schválení NSA.

HLAVA 4 – VÝCVIK SERVISNÍHO PERSONÁLU**4.1 Minimální vstupní požadavky**

4.1.1 Uchazeč může být zařazen do výcviku servisního personálu pokud:

- a) má ukončené středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání příslušného odborného zaměření;
- b) je schopen číst, psát a komunikovat na srozumitelné úrovni v anglickém jazyce;
- c) je bezúhonný ve smyslu leteckého zákona.

4.2 Rozdělení výcviku

4.2.1 Servisní organizace musí minimálně zavést tyto druhy výcviku:

- a) základní výcvik;
- b) typový výcvik;
- c) výcvik instruktora;
- d) udržovací a zdokonalovací výcvik.

4.3 Základní výcvik

4.3.1 Účelem základního výcviku je, aby uchazeč získal obecné základní znalosti a pochopil podstatu fungování ANS, seznámil se systémy a zařízeními ATM v rámci ANSP, u kterého bude vykonávat úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly).

4.3.2 Základní výcvik probíhá podle postupů stanovených ve výcvikovém plánu, ve kterém jsou i stanoveny podmínky pro výběr kompetentních osob, jež mohou základní výcvik provádět.

4.3.3 Obsahem základního výcviku jsou tyto tématické oblasti:

- a) základní informace a podstata fungování ANS;
- b) základní informace o uspořádání, fungování ANSP, u kterého uchazeč bude vykonávat úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly);
- c) systémy a zařízení ATM;
- d) lidský činitel v ATM.

4.3.4 Základní výcvik je ukončen zkouškou znalostí, kterou podle postupů stanovených ve výcvikovém plánu provádí zvolená komise, jejíž složení je součástí výcvikového plánu.

4.4 Typový výcvik

4.4.1 Po úspěšně absolvovaném základním výcviku následuje typový výcvik, jehož účelem je vyškolit uchazeče pro daný typ zařízení či systém ATM, na kterém bude vykonávat úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly).

4.4.2 Typový výcvik provádí instruktor podle postupů stanovených k danému typu zařízení či systému ATM, které musí být součástí výcvikového plánu.

4.4.3 NSA upřednostňuje, aby byl typový výcvik nejdříve zahájen na simulátoru daného typu zařízení či systému ATM, a poté následoval OST. Tam, kde to není možné, může být rovnou zahájen OST na daném typu zařízení či systému ATM. To však podléhá schválení NSA.

4.4.4 Součástí typového výcviku na daném typu zařízení či systému ATM musí být vždy OST.

4.4.5 Typový výcvik je ukončen zkouškou znalostí a dovedností, kterou podle postupů stanovených ve výcvikovém plánu provádí zvolená komise, jejímž členem musí být vždy příslušný examinator a předsedou osoba nebo subjekt pověřený výcvikovým plánem v souvislosti s prokazováním způsobilosti nebo zástupce NSA.

4.5 Výcvik instruktora

4.5.1 Účelem výcviku instruktora je získání nezbytných znalostí a dovedností k provádění výcviku uchazečů o typovou kvalifikaci a udržovacího a zdokonalovacího výcviku servisního personálu s typovou kvalifikací na daném zařízení či systému ATM.

4.5.2 Výcvik instruktora, jehož součástí musí být absolvování kurzu andragogiky (vzdělávání a výchova dospělých), probíhá podle postupů stanovených ve výcvikovém plánu.

4.5.3 Výcvik instruktora je ukončen zkouškou znalostí a dovedností, kterou podle postupů stanovených ve výcvikovém plánu provádí zvolená komise, jejíž členem musí být vždy příslušný examinator a předsedou osoba nebo subjekt pověřený výcvikovým plánem v souvislosti s prokazováním způsobilosti nebo zástupce NSA.

4.6 Udržovací a zdokonalovací výcvik

4.6.1 Účelem udržovacího výcviku je zachování způsobilosti servisního personálu, které je spojené s výkonem příslušného oprávnění.

4.6.2 Příslušný servisní personál musí vždy podstoupit zdokonalovací výcvik k danému typu zařízení či systému ATM, došlo-li k jeho modernizaci.

4.6.3 Udržovací a zdokonalovací výcvik provádí instruktor a probíhá podle postupů stanovených ve výcvikovém plánu. Instruktor v jednotlivých fázích výcviku provádí průběžné hodnocení jeho účastníků. Tyto průběžné výsledky, které musejí být řádně zdokumentovány, jsou na závěr udržovacího a zdokonalovacího výcviku souhrnně vyhodnoceny examínátorem.

4.6.4 Součástí udržovacího a zdokonalovacího výcviku musí být vždy OST.

4.7 Plán výcviku servisní organizace

4.7.1 Každá servisní organizace je povinna zpracovat plán výcviku, který se skládá z Výcvikového plánu a požadavků na udržování kvalifikace. Plán výcviku musí být zpracován pro každý typ zařízení či systémy ATM, pro které servisní organizace provádí výcvik.

4.7.2 Výcvikový plán definuje strukturu kvalifikací, kvalifikační požadavky a příslušné výukové / zkušební postupy.

Obsahuje:

- kompetenční schéma
- kvalifikační požadavky, včetně rozsahu a obsahu praktických a teoretických zkoušek
- postupy výcviku pro získání jednotlivých kvalifikací
- požadavky na dokumentaci vedenou v průběhu výcviku

4.7.3 Udržení kvalifikace je podmíněno absolvováním udržovacího a zdokonalovacího výcviku. Pro účely tohoto výcviku je zpracováván roční Plán udržovacího a zdokonalovacího výcviku, který obsahuje:

- moduly výcviku pro jednotlivé organizační útvary
- rozsah modulů
- personální zajištění výcviku
- požadavky na dokumentaci vedenou v průběhu výcviku.

Operativní změny v plánu v souvislosti s aktuálním chováním systémů a s tím souvisejícím vynuceným doplňkovým výcvikem musí být řádně zdokumentovány a předloženy NSA nejpozději do 5 pracovních dnů od jejich uskutečnění. V případě opakované nutnosti uskutečnit mimořádný výcvik může NSA nařídít změny ve schváleném plánu výcviku.

4.7.4 Výcvikový plán i Plán udržovacího a zdokonalovacího výcviku schvaluje NSA.

4.7.5 Změny ve Výcvikovém plánu související se zásadními změnami v kvalifikačních požadavcích či se změnami souvisejícími s postupy pro získání kvalifikace podléhají schválení NSA.

4.7.6 Zásadní operativní změny v Plánu udržovacího a zdokonalovacího výcviku musí být řádně zadokumentovány a ohlášeny NSA.

HLAVA 5 – KVALIFIKACE SERVISNÍHO PERSONÁLU**5.1 Typová kvalifikace**

5.1.1 Uchazeč, který úspěšně absolvoval příslušný typový výcvik, získá pro dané zařízení či systém ATM typovou kvalifikaci.

5.1.2 Typová kvalifikace opravňuje provádět údržbu daného zařízení či systému ATM dle kvalifikační úrovně. Servisní personál s typovou kvalifikací vykonává úkoly spojené s provozní bezpečností ANS (servisní úkoly).

5.2 Instruktor

5.2.1 Instruktor musí mít platné typové kvalifikace pro zařízení či systémy ATM, pro které provádí činnost instruktora, a musí splňovat výcvik dle bodu 4.5.

5.2.2 Instruktor je oprávněn poskytovat typový výcvik uchazečům o typovou kvalifikaci, udržovací a zdokonalovací výcvik servisnímu personálu s typovou kvalifikací na daném zařízení či systému ATM, pro které má kvalifikaci instruktora. Je způsobilý provádět OST na daném typu.

5.3 Examinátor

5.3.1 Examinátor je do své funkce navržen servisní organizací a pověřen NSA.

5.3.2 Examinátor musí mít platné kvalifikace instruktora pro zařízení či systémy ATM, pro které provádí činnost examinatora.

5.3.3 Examinátor je oprávněn provádět a hodnotit zkoušky znalostí a dovedností uchazečů o typovou kvalifikaci a kvalifikaci instruktora na daném zařízení či systému ATM, pro které má kvalifikaci examinatora. V rámci udržovacího a zdokonalovacího výcviku servisního personálu s typovou kvalifikací provádí souhrnné hodnocení průběžných výsledků uchazeče, zaznamenaných instruktorem v jednotlivých fázích tohoto výcviku. Examinátor je způsobilý provádět zkoušky dovedností v plném provozu na daném typu.

5.3.4 Examinátor provádí a hodnotí zkoušky znalostí a dovedností podle postupů stanovených ve výcvikovém plánu.